

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ISSN 0201-419X

КУЛЬТУРА СЛОВА
CULTURE
OF THE WORD

Збірник наукових праць

Заснований у 1967 р.

Випуск 89

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО
Київ 2018

Засновники:

Національна академія наук України,
Інститут української мови.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
КВ № 11864 – 735Р від 19.10.2006.

Включено до переліку друкованих наукових фахових видань України
(наказ МОН України від 22.12.2016 №1604).

Відповідальний за випуск – Н. О. Мех.

Редакційна колегія:

С. Я. Єрмоленко (головний редактор), А. М. Архангельська (Чехія),
С. П. Бибик (заступник головного редактора), С. О. Вербич, А. Ю. Ганжа
(заступник головного редактора), К. Г. Городенська, П. Ю. Гриценко,
С. А. Карпіловська, Т. А. Коць, Н. О. Мех, Ірена Митник (Польща),
Василка Радева (Болгарія), С. О. Соколова, Г. М. Сjuta (відповідальний
секретар), В. М. Труб, Фелікс Чижевський (Польща).

*До друку рекомендувала вчена рада Інституту української мови НАН
України (протокол № 13 від 26 грудня 2018 року)*

Випуск присвячено 100-річчю заснування Національної академії наук
України.

У тематичному блоці «До 100-річчя Національної академії наук України»
висвітлюються роль НАН України в удержавленні української мови;
академічне мовознавство в різні періоди діяльності профільних академічних
інституцій; реалізація теоретичних напрацювань академічної лінгвістики в
культурному просторі України.

Різнопланові та оригінальні лінгвістичні розвідки запропоновано в
рубриках «Слово в художньому творі», «Мова і час», «Термін і сьогодення»
та ін. На сторінках випуску мовознавці подають Шевченкові візії омріяного
раю України: вірш «І досі сниться: під горою», розкривають фольклорні
джерела поетичної мови Василя Голобородька, осмислюють мелодійність
українського слова, занурюють нас у релігійні глибини мовної картини світу
XVII століття.

Адреса редакції:

Інститут української мови Національної академії наук України,
вул. М. Грушевського, 4, Київ, 01001.
Тел.: 278-4281, 279-1885;
e-mail: kultura-slova@ukr.net

ЗМІСТ

ДУМКИ ПОНАД ЧАСОМ

Єрмоленко Світлана 7

ДО 100-РІЧЧЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

- Єрмоленко Світлана* Стилістика – механізм
формування і розвитку літературної мови 13
- Бибик Світлана* Леонід Арсенійович Булаховський:
біля витоків української лінгвостилістики 27
- Коць Тетяна* Формування термінологічної основи
публіцистичного стилю в українській
лінгвостилістиці 40
- Мех Наталія* Академіки-літератори – культуротворці
та мовотворці 59
- Тищенко Оксана* Задачі Олекси Синявського до курсу
української мови (з неопублікованого) 76

З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІНГВОСТИЛІСТИКИ

- Ткаченко Борис* Нарис української стилістики 88
- Франко Зеновія* Стилістичні проблеми усного мовлення ... 94
- Пилинський Микола* До спостережень над мовою
Т. Шевченка 103
- Єрмоленко Світлана, Русанівський Віталій* Літературна
мова і художній переклад 107

ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКИХ МОВОЗНАВЦІВ

- Дацишин Христина* Невтомний сіяч українського слова
(Культура мови в науковій рецепції професора
Олександри Сербенської) 120

СЛОВО В ХУДОЖНЬОМУ ТВОРІ

- Філон Микола* Шевченкові візії омріяного раю
України: вірш «І досі сниться: під горою...» 131

<i>Бойко Надія</i> Контраст як ознака ідіолекту Євгена Маланюка	141
<i>Беценко Тетяна</i> Фольклорні джерела поетичної мови Василя Голобородька	154

ТЕРМІН І СЬОГОДЕННЯ

<i>Боярова Людмила</i> Термінологія як об'єкт сучасної загальномовної лексикографії	167
<i>Черемська Ольга</i> Про «потєбніанство», «потєбніанців» і «неопотєбніанців»	177

МОВА І ЧАС

<i>Цимбалюк-Скопненко Тетяна</i> Фраземна норма та джерела української фразеології	189
<i>Скопненко Олександр</i> Відтворення власних білоруських назв українською мовою: кодифікаційний та узуальний аспекти	197
<i>Кислюк Лариса</i> Узуальне й оказіональне в авторських новотворах назв осіб	208

З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ І ПИСЕМНОСТІ

<i>Бутко Софія</i> Релігійні складники мовної картини світу XVI – першої половини XVII століть	218
---	-----

МОВА ЗАСОБІВ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

<i>Ганжа Ангеліна</i> Специфіка лінгвального контенту українських документальних фільмів про В. Вернадського	229
<i>Кушнір Оксана</i> Звукова культура мовлення ведучих дитячих програм: телевізійна платформа Тернопільщини	240

НАРІЧЧЯ. ГОВОРИ. ГОВІРКИ

<i>Ястремська Тетяна</i> Діалектна мапа Львівщини	249
---	-----

РЕЦЕНЗІЇ

<i>Мацько Любов</i> «Український лексикон кінця XVIII – початку XXI ст.: словник-індекс» як новітнє явище української лексикографії	260
---	-----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	264
ВИМОГИ ДО ПУБЛІКАЦІЙ	272

CONTENTS

OPINIONS OVER THE TIME

Yermolenko Svitlana..... 7

TO THE 100 ANNIVERSARY OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE

Yermolenko Svitlana STYLISTICS – MECHANISM FOR THE
FORMATION AND DEVELOPMENT OF LITERARY
LANGUAGE..... 13

Bybyk Svitlana LEONID ARSENIIOVYCH BULAKHOVSKYI:
FROM THE SOURCES OF UKRAINIAN
LINGUISTICS 27

Kots Tetiana FORMATION OF THE TERMINOLOGICAL
BASIS OF PUBLICIST STYLE IN UKRAINIAN
LINGUISTICS 40

Mekh Nataliia ACADEMIC-LITERATORS –
CREATORS OF CULTURE AND LANGUAGE..... 59

Tyshchenko Oksana THE TASKS OF OLEKSA SYNIAVSKYI
TO THE COURSE OF THE UKRAINIAN LANGUAGE
(FROM UNPUBLISHED) 76

FROM THE HISTORY OF UKRAINIAN LINGUISTICS

Tkachenko Borys ESSAY OF UKRAINIAN STYLISTICS..... 88

Franko Zenoviia STYLISTIC PROBLEMS
OF ORAL SPEECH..... 94

Pylynskyi Mykola TO OBSERVATIONS FOR THE
LANGUAGE OF TARAS SHEVCHENKO 103

Yermolenko Svitlana, Rusanivskyi Vitalii LITERARY
LANGUAGE AND ART TRANSLATION 107

PERSONS OF UKRAINIAN LINGUISTS

Datsyshyn Khrystyna TIRELESS SOWER OF THE
UKRAINIAN WORD (LANGUAGE CULTURE IN
SCIENTIFIC RECEPTIONS OF THE PROFESSOR
OLEKSANDRA SERBENSKA)..... 120

WORD IN FICTION

Filon Mykola SHEVCHENKO'S VISIONS OF UKRAINE'S
DREAM HEAVEN: THE POEM «STILL DREAMING:
AT THE MOUNTAIN...» 131

Boyko Nadiia CONTRAST AS A SIGN OF YEVHEN
MALANIUK'S IDIOLECT..... 141

<i>Betsenko Tetiana</i> FOLK SOURCES OF THE POETIC LANGUAGE OF VASYL HOLOBORODKO.....	154
---	-----

TERM AND PRESENT

<i>Boiarova Liudmyla</i> TERMINOLOGY AS AN OBJECT OF MODERN GENERAL LANGUAGE LEXICOGRAPHY ...	167
<i>Cheremska Olha</i> TOWARD THE QUESTION ON THE TERMS OF «POTEBNIANSTVO» AND «NEOPOTEBNIANSTVO» IN THE HUMANITARIAN SCIENCE	177

LANGUAGE AND TIME

<i>Tymbaliuk-Skopnenko Tetiana</i> PHRASES NORM AND SOURCES OF UKRAINIAN PHRAZEOLGY	189
<i>Skopnenko Oleksandr</i> REPRODUCTION OF BELARUSIAN PROPER NAMES IN UKRAINIAN LANGUAGE: CODIFICATION AND USUAL ASPECTS	197
<i>Kysliuk Larysa</i> UZUAL AND OCCASIONAL IN AUTHOR'S NEW COINAGES OF NAMES OF PERSONS.....	208

FROM THE HISTORY OF CULTURE AND LITERATURE

<i>Butko Sofiia</i> RELIGIOUS COMPONENTS OF THE LINGUAL PICTURE OF THE WORLD XVI – THE FIRST HALF OF THE XVII CENTURY	218
---	-----

LANGUAGE OF THE MEDIA

<i>Ganzha Anhelina</i> THE SPECIFICS OF THE LINGUAL CONTENT OF UKRAINIAN DOCUMENTARIES ABOUT V. VERNADSKYI	229
<i>Kushnir Oksana</i> SOUND CULTURE OF SPEECH OF THE JOURNALISTS FOR CHILDREN'S PROGRAMS: TV PLATFORM OF TERNOPIL.....	240

DIALECT. SPEECH. SUBDIALECT

<i>Yastremska Tetiana</i> THE DIALECT MAP OF THE LVIV REGION.....	249
---	-----

REVIEWS

<i>Matsko Liubov</i> “UKRAINIAN LEXICONE FROM LATE XVIII TO BEGINNING OF THE XXI CENTURY: GLOSSARY-INDEX” LIKE REPRESENTATION OF THE NEWEST PHENOMENON OF THE UKRAINIAN LEXICOGRAPHY.....	260
---	-----

INFORMATION ABOUT AUTHORS.....	268
REQUIREMENTS FOR PUBLICATIONS	272